

Hirvivahinkojen arviointi

7.6.2019

Heikki Kuoppala

Riistavahinkolaki ja -asetus

- Riistavahinkolaki 105/2009
- Valtioneuvoston asetus 268/2017
- Tullut voimaan 15.5.2017
- Tarkoitus yksinkertaistaa ja nopeuttaa arviointia
- Laskentaan uudet arvot
- <http://www.finlex.fi/fi/laki/kokoelma/2017/fs20170268.pdf>

Luettavat taimet

- Taimikon tulee olla kasvatuskelpoinen ennen vahinkoa (metsälaki 8 §)
- Arviossa luettavat taimet ovat metsänhoitosuositusten mukaisia kasvupaikalle sopivia puulajeja ->
- Luetaan taimet, jotka jätettäisiin tai olisi jätetty kasvamaan metsänhoitosuositusten mukaisessa taimikonhoidossa.

Korvaavat taimet

- Luetaan vahinkotaimen sijaan enintään 1 m:n etäisyydeltä seuraavin ehdoin:
- Mänty kaikilla kasvupaikoilla, kuusi, rauduskoivu ja haapa vähintään tuoreella kankaalla
- Taimikoissa, joissa pääpuulaji on mänty, haapaa ei kuitenkaan lueta korvaavaksi taimeksi
- Hieskoivu turvemailla, kangasmaiden soistuneissa osissa ja savipitoisilla mailla

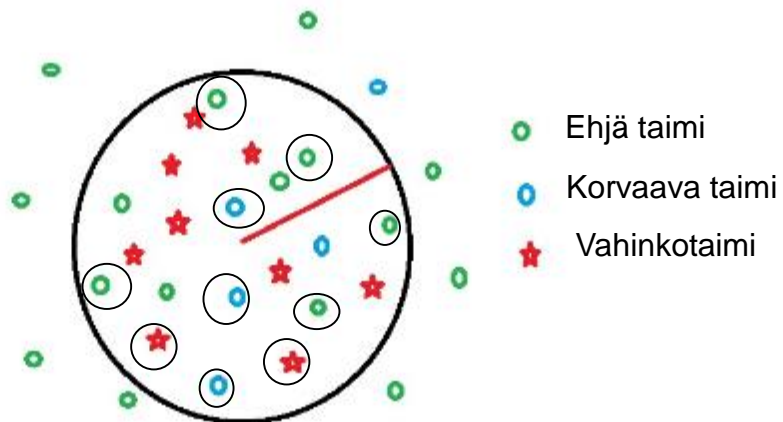

Tilajärjestys

- Korvaavaksi taimeksi laskettavan taimen tulee soveltua koealan taimien tilajärjestykseen
- Korvaavan taimen tulee kooltaan ja laadultaan korvata vaurioitunut taimi
- Korvaavaksi taimeksi laskettu haapa, rauduskoivu tai hieskoivu ei kehity muun taimikon kehitystä haittaavaksi ylispuuksi
- Aukkoisella osalla voidaan lukea mukaan myös kuvion kasvatettavan puulajin valtapituutta pidempiä tai lyhyempiä ja taimia, jotka eivät kyseisellä kasvupaikalla muuten olisi kasvatuskelpoisia.

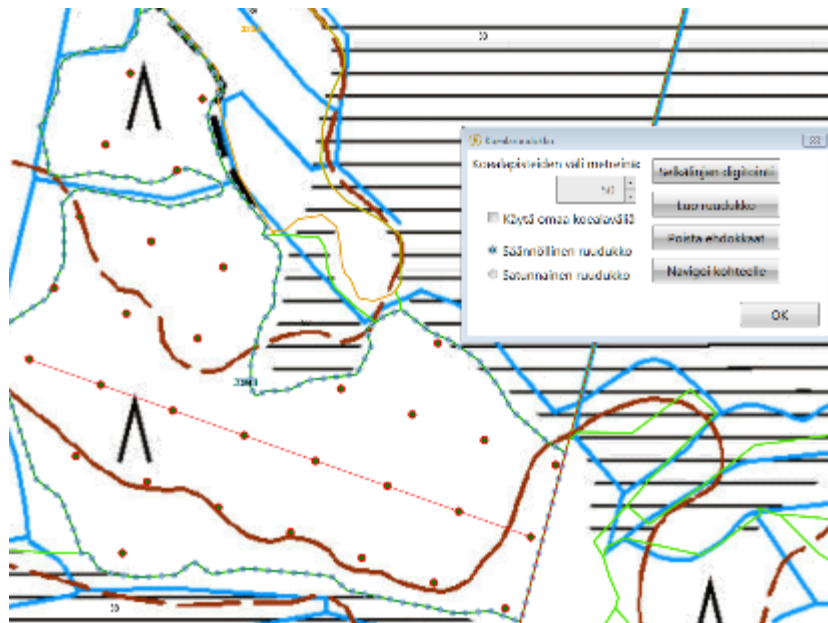
Esimerkki

- Mitä valitaan?

Koealat

- Koealan säde 3,99 cm (50 m²)
- Systemaattinen koealaverkosto

Taimikon vaurioluokat

	Mänty	Kuusi ja lehtikuusi	Rauduskoivu, hieskoivu, visakoivu, haapa, hybridihaapa, muut lehtipuut
Taimikossa:			
Vaurioluokka I, ehjät ja lievästi vaurioituneet taimet	* vähäisiä oksavaurioita (< 75 % neulasmassasta) * pääranka katkaistu ensimmäisen vuosikasvaimen kohdalta, kaikki ylimmän oksakiehkuran versot eivät ole vaurioituneet * kuorivaurio alle 25 % vaipasta	* vähäisiä oksavaurioita (< 75 % neulasmassasta) * pääranka katkaistu ensimmäisen vuosikasvaimen kohdalta * kuorivaurio (lehtikuusella) alle 25 % vaipasta	* pääranan katkaisukohdan läpimitta alle 10 mm * lehtimassasta menetetty alle 75 %
Vaurioluokka II, pahoin vaurioituneet taimet	* taimi vaurioitunut luokan I taimea pahemmin	* taimi vaurioitunut luokan I taimea pahemmin * kaikki kuorivauriot (kuusella)	* taimi vaurioitunut luokan I taimea pahemmin * kaikki kuorivauriot

Esimerkkejä vaurioista

- Lievästi vaurioitunut taimi (Ik I)
- Ylimmästä oksakiehkurasta on jäänyt yksi ehjäksi

- Pahoin vaurioitunut taimi (Ik II)
- Neulasmassasta menetetty yli 75 %

- Lievästi vaurioitunut (lk I)
- Viimeisin latvakasvain on ehjä ja neulasmassaa jäljellä yli 25 %

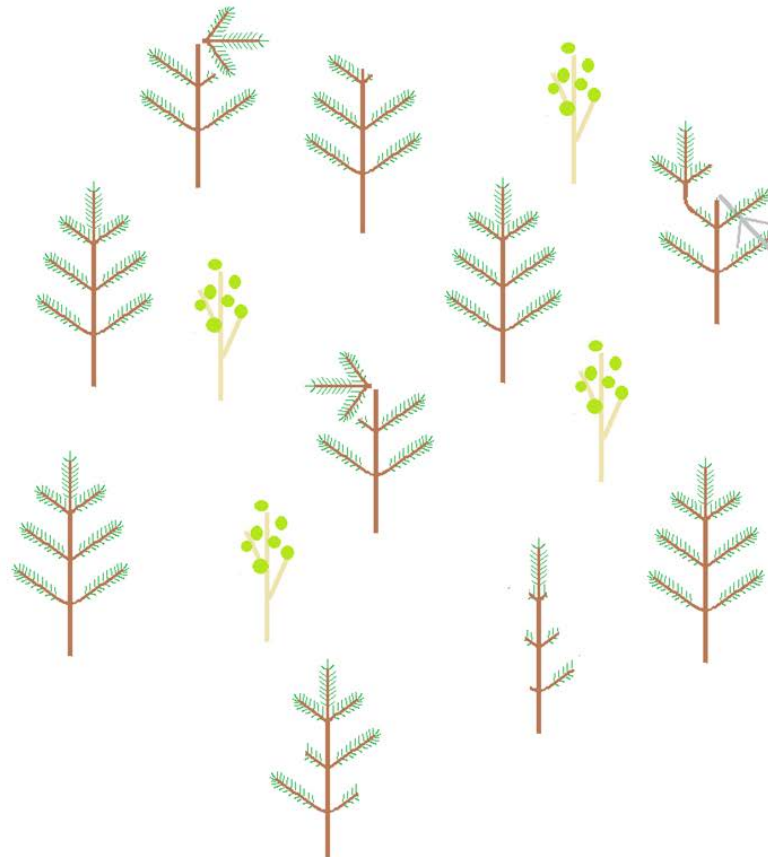

- Pahoin vaurioitunut (Ik II)
- Ylin latvakasvain ja kaikki ylimmän oksakiehkuran versot katkaistu

- Pahoin vaurioitunut (lk II)
- Kuorivaurio yli 25 % vaipasta

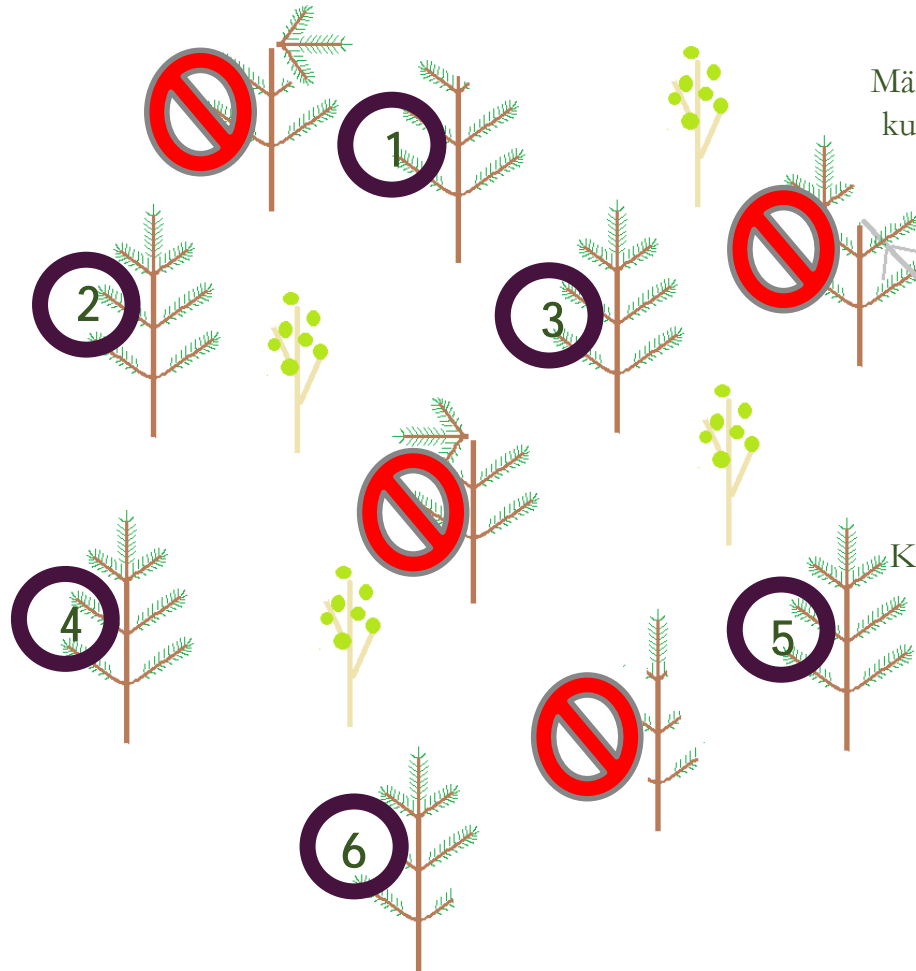

- Valtapituus ?
Kasvupaikka ?
- Pääpuulaji ?
- Kaikki taimet ?
- Vahinkotaimet ?
- Voimmeko lukea lehtipuita korvaaviksi taimiksi?

6 ehjää/lievästi
vaurioitunutta ja 4 pahoin
vaurioitunutta koealalla
(800 pahoin
vahingoittunutta hehtaarilla
 $6+4=10$ mäntyä riittää
(Lehtipuita ei lueta)

Männynmäntä on pahoin vaurioitunut,
kun yli 75 % oksista ja neulasista on
syöty

tai

Päärangan ylin verso ja kaikki
sivuversot katkaistu

tai

Kuorivaurio yli 25% vauriokohdan
vaipasta

Varttuneen puuston vahingot

Taimikkoa varttuneemmassa puustossa	Mänty	Kuusi ja lehtikuusi	Rauduskoivu, hieskoivu, visakoivu, haapa ja muut lehtipuut
Pieni kuorivaurio:	* vauriokohdan vaipasta on vahingoittunut alle 50 %	* vauriokohdan vaipasta on vahingoittunut alle 25 % (lehtikuusella)	* vauriokohdan vaipasta on vahingoittunut alle 25 %
Suuri kuorivaurio	* vauriokohdan vaipasta on vahingoittunut vähintään 50 %	* vauriokohdan vaipasta on vahingoittunut vähintään 25 % tai vaurion pinta-ala on yli 300 cm ² (lehtikuusella) * kaikki kuorivauriot (kuusella)	* vauriokohdan vaipasta on vaurioitunut vähintään 25 % tai vaurion pinta-ala on yli 300 cm ²

Korvauksen laskenta

- Perustuu koealoilta luettujen runkojen tunnuksiin
- Maapohja, valtapituus ja sijainti -> Maasto –sovellus laskee korvauksen

Kasvu- ja laatutappiot	
Toimenpide-ehdotus	1 Ei toimenpiteitä
Korvaus	247,72

- Arviointikustannus kuvion/kuvioiden pinta-alan perusteella

Laskentakaavat

- $TUH = 0,85 * A$
- $KOR = ALA * (TUH/TIH) * TAI$, missä
- ALA = vahinkokuvion pinta-ala, ha
- TUH = laskennallisesti kokonaan tuhoutuneiden taimien lukumäärä, kpl/ha
- TIH = kasvatettaviksi tarkoitettujen taimien tiheys ennen vahinkoa, kpl/ha
- TAI = aputaulukosta haettu taimikon arvo, euroa/ha

Pienin korvaus 170€

- Nyrkkisääntö korvauskynnyksen ylittymisestä:
- Etelä-Suomessa mäntytaimikko, pinta-ala 0,5 ha, pituus 3 m, kolmasosa ohjetiheydestä pahoin vaurioituneita taimia
- Pohjois-Suomessa pinta-ala pitää olla samoilla tunnuksilla noin 1 ha.
- Korvauskynnys voi ylittyä useiden pienten kuvioiden korvauksista
- Tapio Oy:n mobiilisovelluksella voidaan arvioida, kannattaako hirvivahingosta ilmoittaa.
<https://www.maastotaulukot.fi/#/login> (ei tarvitse kirjautua)
- Pienin arviointikustannus 150€, jonka voi joutua maksamaan, vaikka ei saisi korvausta

Arviointikustannuksen laskeminen

- enintään 1 hehtaariin saakka perusmaksuna 150,00 euroa
- jonka lisäksi 1 hehtaaria ylittävältä osalta 5 hehtaariin saakka jokaiselta alkavalta hehtaarilta 80,00 euroa/ha
- ja edellisten lisäksi 5 hehtaaria ylittävältä osalta jokaiselta alkavalta hehtaarilta 50,00 euroa/ha

Vahingosta ilmoittaminen

- Vahinko ei saa olla 3 vuotta vanhempi
- Sähköinen ilmoitus metsään.fi:ssä
- Lomake
- <https://www.metsakeskus.fi/sites/default/files/doc/hirvivahinkoilmoitus-ja-korvaushakemus.pdf>
- Lomakkeen voi täyttää tietokoneella ja lähettää sähköpostilla osoitteeseen kemerahakemukset@metsakeskus.fi
- Lomakkeen voi lähettää myös postitse tai jättää johonkin Metsäkeskuksen toimistoista.

Kiitos

ASIAKKAAT – HENKILÖSTÖ – KUMPPANIT – YHTEISKUNTA

www.metsakeskus.fi | www.metsään.fi
www.twitter.com/metsakeskus | www.facebook.com/suomenmetsakeskus